

Landskap: Småland Upptecknat av: Fru Tilda Nilsson,
 Härad: Allbo Adress: Lillå, Gåmla, Nje
 Socken: Stenbrohult Berättat av: upptecknarens moder.
 Uppteckningsår: 1932 Född år 1838 i

<i>Uppteckningen rör</i>	sid.
<u>Visa:</u> "Förnöjd levnad."	1-2.
" " "Kärleksutgjutelse."	3.
" : "Minuten."	4.
" " "Hjärtat."	5-7.
" : "Längtan."	8.
" : "Skärgårdsflickan."	9-10.
" : "Skärkarlen."	11-13.
<u>Sjömansvisa:</u> "Det hände sig allt i Köpenhamn...."	13-14.
" : "Det sägs att en sjöman förtjänar..."	15.
<u>Kärleksvisa:</u> "Vill du från din vän vandra vort igen."	16.
<u>Visa:</u> "Midsommarvisan."	17-18.
En bakvänd visa.	18-19.
Glosson.	19.
Stortjuv.	19-20.
<u>Visa:</u> "När jag var ung, då var jag så grann ..."	21.
" " "Lantfröken på bal i staden."	22-23.
Vaggviseramsa.	23-24.

Skriv endast på denna sida!

4728 10

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Härmed några gamla visor, som jag till största delen lärt av min mor, vilka hon i sin ungdom lärt av en gammal byskräddare Johan, varifrån han var vet jag inte, han var borta redan då jag var barn, men min mor var Stenbrohultsbo, född den 18 mars 1838, jag själv är fyllda 71 år.

Tilda Nilsson.

4728

Förnöjd levnad.

Förnöjder levnad den bör skattas,
långt mera värd än guld och gods.
Jag är ej slav av ditt begär,
jag dignar ej för avund neder.
Jag bryr mig föga om den heder,
som falska munnar pläga lär.

Om allt ginge redligt till på jorden,
den ene den andre ej bedrog,
Då kunde man tro de söta orden,
som talas ofta utan knot.
Om mänskan talte det hon tänkte,
och redligheten alltid blänkte.
Då vore livets glädje nog.

Låt folket prata hur de tycka,
jag går ändå min jämna gång.
Låt andra söka gunst och lycka,
fast genom många falska språng.
Låt ödet styra hur det vill,
jag vill ej med den hopen löpa,

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

4728

som lyckan kan för guldets köpa,
som kanske hör en annan till.

Jag önskar blott en daglig föda, d
då jag får leva frisk och sund.
Med måttlighet och måttlig möda,
samt då och då en ledig stund.
En god och trogen vän i nöden,
gott namn och ryckte intill döden,
jag då så nöjd från världen går.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

4728

Kärleksutgjutelse.

Ensam du är ej, se vid din sida,
sitter var afton din längtande vän,
Och vid din sång, den rena och friska
sjunker i saliga drömmar han hän,
Se på din mun på din lutande panna,
brinna hans kyssar och bedja om svar.
Älskade låt mig var afton få stanna,
blott vid din sida min himmel jag har.

Tanken har vingar och hjärtat kan viska,
långt över havet om kärlek och tro,
Sjung om den härliga sången den friska,
som vaggar trånande anden till ro.
Minns det du hulda se mig och skåda,
djupt i mitt öga så eldigt och ömt.
Hjärta vid hjärta förgömma vi båda,
då verkligheten för kärleken drömt.

4728

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Minuten.

Ack hur hastigt flyger ej minuten,
ingen dödlig hindra kan dess lopp,
knappt den är begynd förn den är sluten,
knappt den hinner öppna rosens knopp,
Och likväl kan upptändas på densamma
både kärlekens och hatets frö,
mångan liten eld till låga flamma,
ack , och mångens sällheltskänsla dö.

Så njut då glättigt var minut av livet,
gör det goda för det nyttiga,
giv en skärv av det som dig är givet,
åt den usliga åt den torftiga.
Då skall du i dödsminuten smaka
lugn och trevnad och i hoppet säll,
kasta glad en tacksam blick tillbaka
slumra roligt in var kväll.

4728

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Hjärtat.

Av allt vad jorden bär,
besynnerligast är,
man hjärtat kalla plär,
och vars historia ingen känner,
därinom kämpas ut rätt mången strid till slut
Fast ingen känner hur hjärtat bränner,
därinom kämpas ut,
rätt mången strid till slut.

Det diskuterar ej,
kan ej försvara sej,
det tala förmår,
men alla språk förstår,
det rör sig sakta det klappar bara,
man aldrig frågar det,
men dock dess tanke vet.

När Gud oss glädje ger,
och lyckan mot oss ler,

4728

gott klappar hjärtat då,
men käns helt vekt ändå,
av kärlek slår det gärna,
och för sin älskare,
sitt liv vill ge.

Då något ont man gör,
det strax sig våldsamt rör,
man det ej höra vill,
man ber det tigg still,
men dock dess röst man noga känner,
ty hjärtat låter ej av någon köpa sig,
dess röst man känner,
det själen bränner,
ty hjärtat låter av någon köpa sig.

En gång när tiden har
ej flera sandkorn kvar,
och hjärtat tröttnat ut,
i livets strid till slut,
från stoftet sakta höjes vingen,
men centnertungt dess slag,
förkunna skall en dag,
då allt skall dömmas,

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

4728

och intet glömmas,
för centnertungt dess slag,
förkunna skall en dag.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

4728

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Längtan.

Ack när dess bleka månens stråle faller,
bruten genom dessa dystra galler,
mellankolisk darrande för mig,
ack min vän då tänker jag på dig.

Jag tänker och på dig den hulda famnen,
likt ett skepp går tröttat in i hamnen,
där kan jag en gång ljuft få vila mig,
finna tröst och sällhet hos dig.

Jag sitter och vid djupet av ditt hjärta,
jag ser din bild jag ser din dystra smärta.
jag kan ej klaga då jag äger dig,
nej klagar aldrig då du tillhör mig.

Var nöjd min vän var tålig lid och hoppas,
mitt i vintern eternellan knoppas,
ja för att vara ack för mig,
är du nog blott jag är nog för dig.

4728

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Skärgårdsflickan.

En skärgårdsstuga jag noga minnes,
dess läge än i skärgården finnes,
där nästan ensam bland stormens hot,
binder flickan sin skärgårdsnot.

En kulan afton till sjöss jag styrde,
fast vädret blåste och vattnet yrde,
jag såg ej annat än blott havets våg,
och ner i djupet min grav jag såg.

Äntligen syntes en båt i fjärran,
men vem den sände det vet väl herren,
där kom en flicka som en vintervind,
uti min båt likt en uppskrämd hind'.

Skriv endast på denna sida!

4728

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Hon båten närmar till land mig förde, på
flickans kinder jag kyssen rörde, jag av den flickan några
droppar fick, och vid dess arm till dess hem vi gick.

Jag nu mig ställde till flickans moder,
och frågar säg får jag bli dess broder, hon mig har räddat
ur havets nöd, säg får jag bliva den skönas stöd.

Tag henne yngling så svaret klingar,
på gamla dagar mig lyckan bringar, att se min dotter ibland
världens larm, få njuta skydd vid en sjömans barm.

Och flickan svarar med häpet hjärta, ja
jag vill dela båd fröjd o smärta, jag älskar honom mer
än han tror, min kärlek har han förut min mor.

Ack vilken sällhet bland ljuva lotter, att
vara älskad av havets dotter, ty med sin kärlek och sin
oskulda skrud, blev skärgårdsflickan min hulda brud.

4728

Skärkarlen.

På en ödslig häll, står mitt lungna tjäll,
bland de tumlande vägornas lek, jag är bortglömd och
arm, men vid havsmoderns barm, står jag trygg som den
rotfasta ek.

Jag är konungen här på de vilda skär,
mina mödor de giva mig skatt, vart jag vänder mitt lopp
drar jag skördarna opp, ur de dimmiga fjordarnas natt.

Mina åkrar stå uti böljor blå, mina
ängar i svindlande djup, mina hjordar gå vall i det bru-
sande svall, där jag svänger min ilande slup.

Ingen ovän slår mina vita får, där de
leka på glitrande bärg, intet hat på min hy lägger mörk-
nande sky, jag är from som min skuldra är stark.

Och en makas famn är den lungna hamn,
dit jag vänder om kvällen i frid, vid vår sång vid vår
bön somnar dagen på ön, somnar havets o vindarnas strid.

4728

Sju år äro gängna sen jag skådade mitt land,
och den vackra flicka som jag hållet i min hand, sju år
kalla fjällar under himmelen den blå, de som gränsa till
vårt fädernesland.

Jag seglade på böljan allt för en förlig
vind, se då kommer där ett skepp med den nattliga vind,
i fören på galjonen satt en flicka så skön, o vem äger
denna dejliga mön.

Jag skådar denna flicka med det tjusande
behag, mina ögon sig dvalade vid vart endaste drag, ja
henne skall jag skåda om det kosta skall mitt liv, jag vill
se, jag vill se henne blott

Jag då kastade mig uti böljan
den blå, för om möjligt på skeppet ombord komma få., det
lyckades mig så jag fälltrappan nå, och på skeppet ombord
kom jag så.

Och då frågar hon mig varifrån kommer du,
som kommer ifrån böljan och upptages nu, jag föll ifrån
brandbron då jag seglen gjorde fast, och slog ned i
vägorna med hast.

Sedan frågade hon mig, varför är du så blek uppå kinden som förr var så rosende röd, jag svarade min vän jag har icke lidit nöd, fast jag legat på böljan nära död.

En sjömansvisa som jag lärde i min första ungdom, men jag kan ej ange bestämt av vilken person.

Det hände sig allt i Köpenhamn, en sjöman på gatan gick fram. Så gångar han sig till värdshuset in, begärandes tvenne glas vin.

Jungfrun tog glaset uti sin hand hon bjuder den sjömannen vin, se här se här min sjöman så fin, se här ha du tvenne glas vin, se här se här min sjöman så fin, se här har du tvenne glas vin.

Vad haver jag med dig till att göra vad haver jag göra med dig, du som en så fattig flicka är och jag en riker matros.

Får jag då ej din kärlek ej äga, har du dig en annan utvalt, så får jag väl gå min ensamma stig, när du kunde överge mig.

4728

En annan gång då jungfrun kom hem, hennes fader-
~~fader~~ och moder var död, då var hon den rikaste jung-
frun var, som fanns uti hela stan.

När som sjömannen detta förnam, gick
han till sin styresman fram, ack hör du styresman fin,
får jag gå till kärasten min.

Så gångar han sig till värdshuset
in begärandes tvenne glas vin, se här, se här min jung-
fru så fin, se här har du tvenne glas vin, se här, se
här min jungfru så fin, se här har du kärleken min.

Vad haver jag med dig till att göra , vad
haver jag göra med , när som jag en fattig flicka var,
då var du en stursker matros .

Vill du då ej min kärlek ej äga,
har du dig en annan utvalt, då seglar jag väl bort på
mitt skepp det är det enda jag vet.

Den unge sjömannen seglade av, i böljan
den blå blev hans grav, i böljan den blå där fann han
sin grav allt för denna jungfrus skull.

4728

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

Följande sjömans visa lärde jag som barn av en bonde Jon Jönsson i Stenbrohults Lillegård.

Det sägs att en sjöman förtjänar så lätt, sex pund uti veckan han kläder sig så nätt, Han kläder sig i tröja och silkedukväst, han kläder sig i byxor av av det tyg som passar bäst trallilalla la, trallilalla la, trallilalala.

När det rägnar och det blåser vi hissa segelen opp, då flyga våra fanor till den högsta topp, med une på mitt huvud på mitt huvud, till Gud med en bön, jag kommer som en flicka ty min hatt är blåst i sjön, trallilalla .

När vi kommer i land då är allting bortglömt, då betala vi kontant, för de buteljer vi ha tömt, med glas i hand och flickan i famn, ja vi leva mycket sällare än kungen i Köpenhamn, trallilalla la

4728

En kärleksvisa som nämnde John Jönsson sade sig ha lärt av en Pelle i Gölshult, vilken själv diktat den då han var kär i en piga på gården .

Vill du från din vän, vandra bort igen,
ensam sitter jag sen den långa dag utan jag ingen glädje
känner, för du kan glömma mig för andra vänner, ensam sitter
jag sen långa dag.

När du borta är tänker jag så här, vore
jag för dig vad du är för mig, ej så ofta jag ifrån dig gingo,
dagen ut med dig jag leka fingo, ty vore jag för dig vad du
är för mig, vad du är för mig.

Intet ord av dig fallertungt för mig mödan den blir
'skön då du är den lön så ljuft och glatt min dag med dig
bortilar, men skönheten i din ömhet vilar, mödan den blir
skön då du är dess lön, då du är dess lön.

Tänk min lilla vän tänk på kärleken, kan du fodra
mer än vad kärlek ger, på min grav du sanna skall de orden,
att ingen älskat dig som jag på jorden för kan du fodra mer
än vad kärlek ger, än vad kärlek ger.

(Jon Jönsson var gammal då jag lärde känna honom, och är död för länge sen, han sjöng gärna glada visor, som jag ännu kommer ihåg fler av och skulle gärna uppteckna om det kan vara något värde att bevara, liksom fler av min mors visor, jag tycker ju själv att de ha värde, men det har ju sin särskilda orsak, de liknar inte våra dagars schlager, där finns mening i dem.)

En visa som min far kallade midsommarvisan.

Uti den gröna ängen där stod en fager lind, dit ungdomen vandrar med glädjemålade kind, med hand uti hand, och med hjärtan i brand, där tänkte de knyta, där tänkte de knyta en midsommar krans, när lärkan hon sjunger, och näktergalen spelar och lilla göken galler i den högsta topp, i den högsta topp, jöken ropar kuku, roligt nu lilla du.

En kär midsommarafton en majstång reser sig, hon färdig står och väntar att de glada viv, krindvärvd utav en dansande och en lustig ungdomstrupp, och vid fiolens pling pling går dansen opp i hopp, när lärkan hon sjunger, och näktergalen spelar och lilla jöken galler i den högsta topp, jöken ropar kuku roligt nu lilla du.

4728

Av blommorna de sköna jag föck av lilla vän, där finner jag en blomma förgätmigej var den, till minne av min sköna i nöjets ungdomsår, erhöill jag denna skänken, erhöill jag denna skänken i lundens gröna sal, när lärkan hon sjunger, och näktergalen spelar och lilla jöken galar i den högsta topp, jöken ropar kukku roligt nu lilla du.

Och så en bakvänd visa, som jag hörde en yngre morbror till mig, icke sjunga utan ramsa varför jag aldrig hört någon melodi till den, men alla övriga kan jag melodierna till, de ha gamla egna låtar, men tyvärr kan jag ej skriva dem i noter.

Jag låg och jag satt, jag drömde den natt att visan var bakvänd satt. Det var två skator som bygde ett bo, de bygde ett bo på vår loge, Det var två honor som spände en hök, och flögo med honom åt skogen, då sadlade jag min stövel, och smorde min häst, och sporra band jag på örat, så red jag över solen där skogen gick ner, där flögo två murkade brömsar, der hang två präster, där sang två lik, där satt två brokota hästar. Jag låg och jag satt, jag drömde den natt, jag drömde att visan var bakvänd satt.

4728

*4728 15 Fin Tills Österson
När en nyttboken moder
född 1838*

Sm. Albo. Skönl. 1838

Och laxen här kliver i eketopp, och river ner stora löv-
grenar, Och Ekorren springer på havsens bott, och välter upp
stora grå stenar, Jag låg och jag satt , jag drömde den natt
att visan var bakvänd satt.

Om glosson och sådana övernaturliga ting har ingen
vidare vetskap, då mina föräldrar icke trodde eller talade
om sådant, men en gång då jag var helt liten, hadde en gam-
mal gumma varit behjälplig vid havreskörd och det var just
det sista, då såg jag henne lämna tre frodiga strån på rot
vilka hon med stort allvar snodde samman ner mot jorden och
lade en liten sten över med dessa uttalade ord, "detta skall
glosson ha för att han inte skall komma julafton." Även hörde
jag då det sattes ut matvaror åt glosson, för det de skulle
bliva mer dryga och ingen nöd bliva rådande i de hem där det
offrades åt nämnda väsen.

En stortjuv benämnd huggare Kalle, bodde på en liten
ö i sjön möckeln utanför Taxås, där han byggt sig en liten
stuga sedan "han lagt upp". Han stal aldrig från någon fattig,
mest var det kyrksilver och dyligt som han stal och sålde till
en tjuvgömmare Gustav Erikson i Getabeck, som smälte ner
silvret och avytrade tackorna, denne Kalle huggare berättade
själv (sedan han blivit ärlig) om sina äventyr i tjuvyrket,

Skriv endast på denna sida!

16
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
19

4728

han sade att han inte var rädd mer än en gång, och det var en gång då han gått in i en kyrka genom ett fönster och tagit allt silvret men då befanns det att inne i kyrkan var det mycket högt till fönstret och inget att skriva på, ett lik var insatt i koret för jordfästning, han tog då likkistan och stälde upp och ner mot muren och prakticerade sig sålunda upp till fönstret, när han klev ut fick kistan naturligtvis en knuff så den slog över, och då sade han att det skrattade i den andra ändan av kyrkan , då blev han rädd.

Min adr. är Fru Tilda Nilsson, Lillå

-Gämla .

17
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—
20
—

4728

Ett par visor som mor och så sjöng då jag var helt liten, de ha nog inte så stort värde fast de äro gamla.

När jag var ung då var jag så grann, jag hade lintyg av slissing med fällade ärmar, strumporna var färjade i röder kunechonell, skorna de voro med krusiga karmar, randiger kjortel med skonning kring fällan, knytning kring mössan och bandet i kullan och solhylkan stärkt som alltid måste stå.

Alltid så jick jag på åker o på äng, där min sysla var van till att sköta, händer och fötter de gingo uppå mej, liksom om det hadde lärkvingar varit otter och kvällar då spann jag på slända lika så fint som silke var ända mång en ung karl kom och såg däruppå.

När jag var ung då var jag så grann, jag hade friare båd dagar och nätter samma var sämmer och somliga va bätter, men ack ack kakak sicket nöjje dä va.

Men nu är jag gammal och orkar inte mer, för ålderdom och skröplighet ha tagit mina dagar nu passar mig bäst i spisen till att sitta, stundom i fönstret på väderleken titta, brännvin i flaskan dä vill jag ha, och tobak i taskan(fickan) dä passar mig bra.

Skriv endast på denna sida!

18
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—
21

4728

Lantfröken på bal i staden.

Oj oj oj vad jag har flänkt och dansat,
svetten lackar av min hela kropp, och
det granna håret som jag ansat, har med
ister knårdat sluppetopp, kom och hjälp mig
kära Anna Lena och du skall få höra något då.

Var tror väl du och vad skall jag väl tänka,
häradshövdingen från Stockholm han, måste riktigt
något med mig mena för han klämde tag på tag
min hand, i kadriljen frågte han så sakta, huru
många oxar pappa har, o jag svarte arton vi betrak-
ta men för resten stackars liten kar

Därtill ha vi tre par fjolle stutar, viskar
jag och nära tretti kor, sexton svin så runda
såsom strutar annars varken syster eller bror,
mer än jag själv, min svarte bommulsvaute nu
han klämde värre än förut, oj vad jag har ont
i bena mina kängor äro blankt försmå.

4728

Jag har skä~~tt~~ så jag har nära hickat, på sko
makakaren i Värnamo, lingarna strumpan som
jag själv har stickat sitter fast i becket
må du tro, O vad jag har ont i bena, mina
kängor äro blankt försmå.

Och så här en vaggviseramsa som min mormor lärde mig, och
som jag själv sjöng för mina yngre syskon.

Far är till Örebro köper barnet gulllesko,
gulllesko med spänne så sover barnet länge,
syster går i valleskog blåser uti bockens
horn, bocken går i lunden har aspelövi munnen,
gåsen gåsa lilla får jag låna dina vingar,
vart skall du flyga, jo jag skall flyga till
kungena gård, där får jag både kött och
korv, der bor höken, och där gal jöken,
där bor svalan där är så gott att vara,
där sitter ett litet barn och leker med
gulläpple, pyng pang, pepparkorn katten
dansar med silversko och tuppen galer i
gullhorn, Ekorren gick på ängen och slog,

4728

skrikan hon räfsade, kajjan hon drog svarte
kissemissen han körde, så körde han en väg
som var lång, kråkan i skogen hon tutade säng
vittnar den som det hörde, inte kör jag mer i dag
förr än jag får tolv öre och inte är jag så
penningegrann utan jag tar både gull och
pärlband, och ett par krusiga vantar, Schas,
schas skator åt noran skogar, femton kattor så
köra vi plogar, vägen va lång, o vägen va trång,
hugg av stjärten stoppa i säcken, gör den till
jul gör den till påska. Skatan sitter på ladugårds
tak, hon sjunger för sina små döttra, vart ska vi
hän till vintern, vi fryser om våra små föttra, ja
vi ska åka till dannemark, köpa sko för halva
mark, och sedan kör vi till sunnerbo köper hoser
och köper sko att ta uppå vår små fötra, När det
blir sommar och jöken gal, och blommorna växa på
ängen, då ska lillan ha en sjal och far ska säga till
drängen, sadla hästarna som sig bör, drag fram vagnen
och spänn för, för lillan ska åka i ängen. Lipertä
grin, körer svin å te den länge mosse, måsen lång
och vägen trång, och gossen hadde lite mat i påsen.